

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2015. gada 17. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — LESD 56. pants — Pakalpojumu sniegšanas brīvība — Vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principi — Pārskatāmības pienākums — Šā pienākuma piemērojama — Valsts koplīgumi — Vispārīgo shēmu papildinošā sociālās aizsardzības shēma — Sociālo partneru izraudzīta apdrošināšanas sabiedrība šīs shēmas pārvaldīšanai — Šīs shēmas attiecināšana ar ministra lēmumu uz visiem attiecīgās darbības nozares darbiniekiem un darba devējiem — Tiesas prejudiciālā nolēmuma iedarbības laikā ierobežošana

Apvienotās lietas C-25/14 un C-26/14

par diviem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Conseil d'État* (Francija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2013. gada 30. decembrī un kas Tiesā reģistrēti 2014. gada 20. janvārī, tiesvedībās

Union des syndicats de l'immobilier (UNIS)

pret

Ministre du Travail, de l'Emploi et de la Formation professionnelle et du Dialogue social ,

Syndicat national des résidences de tourisme (SNRT) u.c. (C-25/14)

un

Beaudout Père et Fils SARL

pret

Ministre du Travail, de l'Emploi et de la Formation professionnelle et du Dialogue social ,

Confédération nationale de la boulangerie et boulangerie-pâtisserie française ,

Fédération générale agro-alimentaire – CFDT u.c. (C-26/14).

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: ceturtās palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], kas pilda piektās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši D. Švābi [*D. Šváby*] (referents), A. Ross [*A. Rosas*], E. Juhāss [*E. Juhász*] un K. Vajda [*C. Vajda*],

ģenerālvokāts N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

* Tiesvedības valoda – franču.

sekretārs V. Turē [*V. Tourrès*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2015. gada 22. janvāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Union des syndicats de l'immobilier (UNIS)* vārdā – *C. Bertrand* un *F. Blancpain*, *avocats*,
- *Beaudout Père et Fils SARL* vārdā – *F. Uroz* un *P. Praliaux*, *avocats*,
- *Syndicat national des résidences de tourisme (SNRT)* u.c. vārdā – *J.-J. Gatineau*, *avocat*,
- *Confédération nationale de la boulangerie et boulangerie-pâtisserie française* vārdā – *D. Le Prado* un *J. Barthélémy*, *avocats*,
- *Fédération générale agroalimentaire – CFDT* u.c. vārdā – *O. Coudray*, *avocat*,
- Francijas valdības vārdā – *D. Colas* un *R. Coesme*, kā arī *F. Gloaguen*, pārstāvji,
- Beļģijas valdības vārdā – *M. Jacobs*, *L. Van den Broeck* un *J. Van Holm*, pārstāves,
- Eiropas Komisijas vārdā – *A. Tokár* un *O. Beynet*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2015. gada 19. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par LESD 56. panta interpretāciju.
- 2 Šie lūgumi tika iesniegti saistībā ar divām atsevišķām tiesvedībām, ko ierosinājušas *Union des syndicats de l'immobilier (UNIS)*, kā arī *Beaudout Père et Fils SARL*, lai panāktu divu *Ministre du Travail, de l'Emploi et de la Formation professionnelle et du Dialogue social* [darba lietu, nodarbinātības, arodapmācības un sociālā dialoga ministra] lēmumus par tādu koplīgumu attiecināšanu uz visiem attiecīgās darbības nozares darbiniekiem un darba devējiem, kuros ir izraudzīta sociālā nodrošinājuma sabiedrība par vienīgo vienas vai vairāku sociālā nodrošinājuma vai veselības aprūpes izdevumu atlīdzināšanas papildshēmu pārvaldītāju sabiedrību.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Saskaņā ar Sociālā nodrošinājuma kodeksa [*code de la sécurité sociale*] L. 911-1. pantu, redakcijā, kas piemērojama pamatlīdētās, kolektīvās garantijas, ko var saņemt darbinieki, papildus tām, kas izriet no sociālā nodrošinājuma sistēmas, var tikt noteiktas, tostarp noslēdzot nolīgumus vai koplīgumus. Saskaņā ar šā kodeksa L. 911-2. pantu šādas kolektīvās garantijas var attiekties uz to risku segšanu, kas apdraud personas fizisko integritāti vai ir saistīti ar maternitāti, papildinot segumu, kas izriet no sociālā nodrošinājuma sistēmas. Saskaņā ar Darba kodeksa [*code du travail*] L. 2262-1. pantu, redakcijā, kas ir piemērojama minētajām lietām, nolīgumu un kolektīvo līgumu piemērošana principā ir obligāta līgumslēdzējiem vai līgumslēdzēju organizāciju vai grupu locekļiem. Tomēr Sociālā nodrošinājuma kodeksa L. 911-3. pantā ir paredzēts, ka šo nolīgumu piemērojamība tomēr var tikt paplašināta ar kompetentā ministra lēmumu.

- 4 Minētajā darba kodeksā, konkrēti, tā L. 2261-15., L. 2261-16., L. 2261-19., L. 2261-24., L. 2261-27. un D. 2261-3. pantā, ir reglamentēta šī piemērojamības paplašināšanas procedūra.
- 5 No tiem izriet, ka nozaru nolīgumi, kā arī profesiju vai starpprofesiju līgumi, kas noslēgti apvienotajā komitejā, tāpat kā to papildu nolīgumi un pielikumi, izpildot noteiktus nosacījumus, var tikt paplašināti ar kompetentā ministra lēmumu par to, ka tie ir obligāti visiem darbiniekiem un darba devējiem, kuri ietilpst attiecīgā nolīguma vai līguma piemērošanas jomā. Šāda procedūra var tikt uzsākta vai nu pēc tādas darba devējus vai darbiniekus pārstāvošas organizācijas pieprasījuma, kas ietilpst apvienotajā komitejā, kurā šis nolīgums vai šis līgums ir ticis noslēgts, vai arī pēc darba lietu ministra iniciatīvas.
- 6 Šīs procedūras beigās *Francijas Republikas Oficiālajā Vēstnesī* tiek publicēts atzinums, kurā tiek norādīta vieta, kur attiecīgais nolīgums vai līgums ir ticis nogādāts, un ieinteresētās organizācijas un personas tiek aicinātas norādīt savus apsvērumus piecpadsmit dienu laikā no šīs publicēšanas dienas. Pirms tam ir jāvērtē *Commission nationale de la convention collective* [Valsts koplīgumu komitejā] un jāsaņem tās labvēlīgs motivēts atzinums. Ja vismaz divas darba devēju vai divas darbinieku organizācijas, kas pārstāvētas šajā komitejā, iesniedz motivētus iebildumus, ministrs var vēlreiz ar šo komiteju apspriesties un tad, ņemot vērā jauno atzinumu, kas tai būs jāsniedz, izlemt, vai tas ir attiecināms uz nozari.
- 7 Atbilstoši Sociālā nodrošinājuma kodeksa L. 912-1. pantam – redakcijā, kas ir piemērojama pamatlīetām, – ja koplīgumos, kuros ir paredzētas garantijas darbiniekiem, ir paredzēta risku savstarpēja sadale – šos riskus apdrošinot vienā vai vairākās iestādēs, kas ir pilnvarotas rīkoties kā apdrošināšanas sabiedrības, kurām pievienošanās ir obligāta uzņēmumiem, kas ietilpst šo līgumu piemērošanas jomā, – tad tajos ir jāietver noteikums, kurā paredzēts, pie kādiem nosacījumiem un cik periodiski, nepārsniedzot piecus gadus, var tikt pārskatīti risku organizācijas un savstarpējās sadales noteikumi.

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

- 8 Runājot par lietu C-25/14, *Conseil d'État* norāda, ka ar 2010. gada 23. novembra papildu nolīgumu Nr. 48, kā arī 2011. gada 17. maija papildu nolīgumiem Nr. 49 un Nr. 50 pie valsts koplīguma nekustamo īpašumu nozarē attiecībā uz visiem šīs darbības nozares darba ņēmējiem tika ieviesta sociālā nodrošinājuma shēma, kas sedz nāves, darba nespējas un invaliditātes riskus, kā arī veselības aprūpes izdevumu atlīdzināšanas papildshēma.
- 9 2010. gada 23. novembra papildu nolīguma Nr. 48 17. pantā *Institution de prévoyance de groupe Mornay (IPGM)* tika izraudzīta par vienīgo šo abu shēmu apdrošināšanas sabiedrību.
- 10 Ar *ministre du Travail, de l'Emploi et de la Santé* [darba lietu, nodarbinātības un veselības aprūpes ministra] 2011. gada 13. jūlija lēmumu minētie papildu nolīgumi ir tikuši padarīti obligāti visiem šīs darbības nozares darbiniekiem un darba devējiem.
- 11 Ar 2011. gada 23. septembrī celtu prasību *UNIS* lūdza atcelt šo ministra lēmumu, tostarp tādēļ, ka *IPGM* esot tikusi izraudzīta par vienīgo minēto shēmu apdrošināšanas sabiedrību, neievērojot no LESD 56. panta izrietošo pārskatāmības pienākumu, kas izrietot no nediskriminācijas pilsonības dēļ un vienlīdzīgas attieksmes principiem.
- 12 Atbilstoši iesniedzējtiesas norādītajam *IGPM*, lai arī tā ir bezpeļņas organizācija un rīkojas, pamatojoties uz solidaritātes principu, ir uzskatāma par uzņēmumu, kas veic saimniecisko darbību, kuru sociālie partneri ir izraudzījušies citu to uzņēmumu vidū, ar kuriem tā konkurē sociālā nodrošinājuma pakalpojumu tirgū.

- 13 Runājot par lietu C-26/14, šī tiesu varas iestāde norāda, ka ar 2006. gada 24. aprīļa papildu nolīgumu Nr. 83 pie valsts maiznīcu un maiznīcu konditoreju (tradicionālo uzņēmumu) koplīguma attiecībā uz visiem attiecīgās darbības nozares darbiniekiem tika izveidota veselības aprūpes izdevumu atlīdzināšanas papildshēma, par pamatu ņemot segto risku savstarpēju sadali un darba devēju obligātu dalību.
- 14 Šī paša koplīguma papildu nolīguma Nr. 100 6. pantā sociālā nodrošinājuma sabiedrība *AG2R Prévoyance* ir izraudzīta par vienīgo šīs shēmas apdrošināšanas sabiedrību. Ar minēto shēmu saistītie pabalsti un iemaksas tāpat ir noteiktas šī koplīguma papildu nolīgumā.
- 15 Ar *ministre du Travail, de l'Emploi et de la Santé* 2011. gada 23. decembra lēmumu minētais papildu nolīgums Nr. 100 ir ticis padarīts obligāts visiem attiecīgās darbības nozares darbiniekiem un darba devējiem.
- 16 Netieši atsaucoties uz sprieduma *AG2R Prévoyance* (C-437/09, EU:C:2011:112) 59.–65. punktu, kurā šis jautājums ticis atstāts valsts tiesu vērtējumam, iesniedzējtiesa uzskata, ka, lai arī *AG2R Prévoyance* ir bezpeļņas organizācija un rikojas, pamatojoties uz solidaritātes principu, sociālie partneri – pēc tam, kad bija notikušas sarunas, tostarp par tās saistību izpildes noteikumiem, – to ir brīvi izraudzījušies no to sociālā nodrošinājuma iestāžu, savstarpējās apdrošināšanas kooperatīvo biedrību un apdrošināšanas sabiedrību vidus, ko var izraudzīties tādas papildshēmas pārvaldības apdrošināšanai kā pamatlietās esošās. Tādējādi šī sociālā nodrošinājuma iestāde ir jāuzskata par uzņēmumu, kas veic saimniecisko darbību un kuru sociālie partneri ir izraudzījušies citu to uzņēmumu vidū, ar kuriem tā konkurē sociālā nodrošinājuma pakalpojumu tirgū.
- 17 Tomēr, joprojām netieši atsaukdamās uz spriedumu *AG2R Prévoyance* (C-437/09, EU:C:2011:112), iesniedzējtiesa izmanto minētā sprieduma 66.–81. punktā veikto analīzi un attiecīgi uzskata, ka nedz attiecīgais papildu nolīgums, nedz lēmums par tā attiecināšanu uz nozari nav prettiesiski atbilstoši LESD 102. un 106. pantam. Turklāt kā nesaistītu ar šiem pantiem tā noraida iebildumu par to, ka iepriekš nav ticis izsludināts publiskais iepirkums, lai izraudzītos apdrošināšanas sabiedrību.
- 18 Turpretī abos lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu *Conseil d'État* atsaucas uz spriedumu *Sporting Exchange* (C-203/08, EU:C:2010:307) par ekskluzīvu tiesību piešķiršanu azartspēļu vadīšanai. Tā norāda, ka atbilstoši minētā sprieduma 47. punktam pārskatāmības pienākums ir uzskatāms arī par obligātu priekšnoteikumu dalībvalsts tiesībām piešķirt saimnieciskās darbības subjektam ekskluzīvas tiesības veikt kādu saimniecisko darbību, lai kāds arī nebūtu šā subjekta izraudzīšanās veids.
- 19 Šādos apstākļos šī tiesa jautā, vai šā pienākuma ievērošana ir obligāts priekšnoteikums arī tam, lai dalībvalsts varētu attiecināt uz visiem darbības nozares uzņēmumiem tādu koplīgumu, kurā vienai apdrošināšanas sabiedrībai, ko ir izraudzījušies sociālie partneri, ir uzticēta sociāla nodrošinājuma papildshēma, kas izveidota šīs nozares darbiniekiem, pārvaldīšana.
- 20 Līdz ar to abās pamatlietās *Conseil d'État* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai katrā no tām vienu un to pašu jautājumu, kurš izteikts šādā redakcijā:
- “Vai no LESD 56. panta izrietošais pārskatāmības pienākums ir obligāts priekšnoteikums, lai dalībvalsts varētu attiecināt uz visiem kādas nozares uzņēmumiem koplīgumu, ar kuru vienam saimnieciskās darbības subjektam, kuru izraudzījušies sociālie partneri, tiek uzticēts pārvaldīt obligāto sociālā nodrošinājuma papildshēmu, kas izveidota darbiniekiem?”
- 21 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2014. gada 29. janvāra rīkojumu lietas C-25/14 un C-26/14 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesam, kā arī sprieduma taisīšanai.

Par lūgumu atkārtoti sākt mutvārdu procesu

- 22 Ar vēstuli, kas Tiesas kancelejā saņemta 2015. gada 8. aprīlī, *Confédération nationale de la boulangerie et boulangerie-pâtisserie française* lūdza atkārtoti sākt mutvārdu procesu. Tā būtībā apgalvoja, ka ieinteresētās personas neesot apspriedušas dažus argumentus, kas kā būtiski ir tikuši norādīti šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu. Runa galvenokārt esot par to, vai par attiecīgo tirgu pamatlietā pastāv zināma pārrobežu interese, ņemot vērā tā raksturiezīmes, kā arī sekas, kas ir saistītas gan ar to, ka attiecīgā papildshēma pamatlietā C-26/14 tiek pārvaldīta ar pašpārvaldes metodi, gan ar koplīguma noslēgšanas kārtību un kompetentā ministra pilnvarām attiecināt šādu līgumu uz nozari attiecībā uz veicamo vērtējumu par to, vai pastāv iespējams pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojums, un par iespējamo šāda ierobežojuma attaisnojumu.
- 23 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas Reglamenta 83. pantu Tiesa, uzklusījusi ģenerālvokātu, jebkurā brīdī var izdot rīkojumu par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu, it īpaši, ja tā uzskata, ka tā nav pietiekami informēta, vai ja lieta ir jāizskata, pamatojoties uz argumentu, kuru lietas dalībnieki vai Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantā minētās ieinteresētās personas nav apspriedušas.
- 24 Šajā lietā Tiesa, uzklusījusi ģenerālvokātu, uzskata, ka tās rīcībā ir visi nepieciešamie elementi, lai atbildētu uz uzdoto jautājumu, un ka lietas dalībnieki tos ir apsprieduši.
- 25 Līdz ar to *Confédération nationale de la boulangerie et boulangerie-pâtisserie française* lūgums ir jānoraida.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 26 Ar savu jautājumu katrā no lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu *Conseil d'État* būtībā vaicā, vai pārskatāmības pienākums, kas izriet no LESD 56. panta, ir piemērojams tam, ka dalībvalsts attiecina uz visiem darbības nozares darba devējiem un darba ņēmējiem koplīgumu, ko ir noslēgušas darba devējus un darba ņēmējus pārstāvošas organizācijas darbības nozarē un kurā vienam saimnieciskās darbības subjektam, ko izraudzījušies sociālie partneri, ir uzticēta obligātas sociālā nodrošinājuma papildshēmas, kas izveidota darbiniekiem, pārvaldīšana.
- 27 Ievadam ir jāatgādina, pirmkārt, ka, runājot par tādu pakalpojumu sniegšanu, kurā iesaistās valsts iestādes, piemēram, pakalpojumu koncesijas piešķiršanu, pārskatāmības pienākums ir piemērojams nevis ikvienam darījumam, bet gan tiem, par kuriem pastāv zināma pārrobežu interese, jo tie objektīvi var interesēt citās dalībvalstīs, nevis tajā, kurā atrodas to piešķirošā iestāde, reģistrētus saimnieciskās darbības subjektus (pēc analogijas it īpaši skat. spriedumu *SECAP* un *Santorso*, C-147/06 un C-148/06, EU:C:2008:277, 24. punkts).
- 28 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka iesniedzējtiesa nav konstatējusi nepieciešamos elementus, kas Tiesai ļautu pārbaudīt, vai pamatlietās pastāv noteikta pārrobežu interese. Taču ir jāatgādina, ka Tiesai lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu – kā izriet no Tiesas Reglamenta 94. panta – ir jāspēj atrast faktu izklāstu, uz kuriem ir balstīti jautājumi, kā arī jāspēj tostarp secināt pastāvošo saikni starp šiem faktiem un šiem jautājumiem. Tādējādi nepieciešamo elementu, kas ļauj veikt noteiktas pārrobežu intereses esamības pārbaudi, konstatējums, tāpat kā vispārīgi visi konstatējumi, kuri jāveic valsts tiesām un no kuriem ir atkarīga Savienības atvasināto vai primāro tiesību aktu piemērojamība, ir jāveic pirms vēršanās Tiesā (skat. spriedumu *Azienda sanitaria locale n. 5 "Spezzino" u.c.*, C-113/13, EU:C:2014:2440, 47. punkts).
- 29 Tomēr, ņemot vērā sadarbības garu, kas valda attiecībās starp valstu tiesām un Tiesu prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā, šādas iepriekšēju iesniedzējtiesas konstatējumu par noteiktas pārrobežu intereses iespējamo esamību nepastāvēšanas dēļ lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu uzreiz nekļūst

nepieņemams, ja Tiesa, ņemot vērā no lietas materiāliem izrietošos elementus, uzskata, ka tā iesniedzējtiesai var sniegt lietderīgu atbildi. Tā tas it īpaši ir tad, ja lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir ietverti pietiekami atbilstošie elementi, lai izvērtētu šādas intereses iespējamo pastāvēšanu (spriedums *Enterprise Focused Solutions*, C-278/14, EU:C:2015:228, 19. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 30 Zināmas pārrobežu intereses pastāvēšana ir jāizvērtē, pamatojoties uz visiem atbilstošajiem kritērijiem, piemēram, līguma saimniecisko nozīmi, tā izpildes ģeogrāfisko vietu vai tehniskajām iezīmēm, ņemot vērā attiecīgā līguma raksturiezīmes (šajā ziņā it īpaši skat. spriedumu *Belgacom*, C-221/12, EU:C:2013:736, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 31 Attiecībā uz zināmas pārrobežu intereses pastāvēšanu ir jānorāda, ka ieinteresēto lietas dalībnieku viedokļi šajā jautājumā atšķiras.
- 32 Līdz ar to Tiesas sniegtā atbilde ir spēkā tikai ar atrunu, ka iesniedzējtiesa var konstatēt zināmu pārrobežu interesi pamatlietā (spriedums *Enterprise Focused Solutions*, C-278/14, EU:C:2015:228, 19. punkts un tajā minētā judikatūra). Tādējādi turpmāk izklāstītie apsvērumi ir norādīti ar atrunu, ka par tiesību pārvaldīt katru no attiecīgajām sociālā nodrošinājuma papildshēmām pamatlietās piešķiršanu visiem attiecīgās darbības nozares darba devējiem un darbiniekiem pastāv zināma pārrobežu interese, kas tomēr ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 33 Otrkārt, ir jānorāda, ka, ja valsts iestāde nosaka, ka visiem darbības nozares darba devējiem un darbiniekiem ir obligāti piemērojams koplīgums, kurā ir izraudzīta viena sabiedrība, kas ir pilnvarota noteiktu laikposmu pārvaldīt obligātu sociālā nodrošinājuma papildshēmu, šis lēmums ir saistošs arī tiem, kuri, lai arī nav līgumslēdzējas organizācijas biedri, nav bijuši pārstāvēti pārrunu laikā un attiecīgā līguma noslēgšanas brīdī.
- 34 Treškārt, tieši minētā lēmuma ietekmē šai organizācijai rodas ekskluzīvas tiesības (šajā ziņā skat. spriedumu *Albany*, C-67/96, EU:C:1999:430, 90. punkts). Šā lēmuma par attiecināšanu uz nozari sekas ir citās dalībvalstīs reģistrētu un iespējami ieinteresētu veikt šo pārvaldības darbību saimnieciskās darbības subjektu izslēgšana (pēc analogijas skat. spriedumu *Sporting Exchange*, C-203/08, EU:C:2010:307, 47. punkts).
- 35 Ceturtkārt, valsts iestādes radītās ekskluzīvās tiesības principā nozīmē, ka ir ticis ievērots pārskatāmības pienākums (šajā ziņā skat. spriedumu *Sporting Exchange*, C-203/08, EU:C:2010:307, 47. punkts). Tādējādi tas, ka šī iestāde isteno savas pilnvaras paplašināt koplīguma par vienas organizācijas izraudzīšanos sociālā nodrošinājuma papildshēmas pārvaldīšanai piemērojamību, nozīmē, ka iespējami ieinteresētajiem saimnieciskās darbības subjektiem, kas nav tas, kas ir ticis izraudzīts, iepriekš ir jābūt bijusiai iespējai izrādīt savu interesi nodrošināt šādu pārvaldību un ka saimnieciskās darbības subjekts, kurš ir pilnvarots pārvaldīt šo papildshēmu, ir ticis izraudzīts pilnīgi objektīvi.
- 36 Runājot par uzdoto jautājumu, ir jākonstatē, ka tādā mehānismā kā pamatlietā aplūkotais tieši valsts iestādes iejaukšanās dēļ ir radušās ekskluzīvās tiesības un tādēļ principā tai bija jāievēro no LESD 56. panta izrietošais pārskatāmības pienākums.
- 37 Šajā ziņā ir jānorāda, ka attiecīgā lēmuma par attiecināšanu uz nozari pamatlietā, proti, līguma, kurš ticis noslēgts pēc kolektīvām pārrunām starp attiecīgās darbības nozares darba devējus un darbiniekus pārstāvošām organizācijām, mērķa dēļ šis lēmums nav izslēgts no pārskatāmības prasībām, kas izriet no LESD 56. panta.
- 38 No judikatūras izriet, ka pārskatāmības pienākums izriet no vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principiem, kas ir jāievēro atbilstoši LESD 56. pantā garantētajai pakalpojumu sniegšanas brīvībai. Proti, ja nav nekādas pārskatāmības, piešķiršana uzņēmumam, kurš atrodas dalībvalstī, kurā notiek piešķiršanas procedūra, ir atšķirīga attieksme, kuras sekas ir nelabvēlīgas

iespējami ieinteresētajiem uzņēmumiem, kuri atrodas citās dalībvalstīs, jo tiem nav bijusi nekāda patiesa iespēja izrādīt savu interesi, un principā šī atšķirīgā attieksme ir netieša diskriminācija pilsonības dēļ, kas principā ir aizliegta, piemērojot it īpaši LESD 56. pantu (šajā ziņā it īpaši skat. spriedumus *Coname*, C-231/03, EU:C:2005:487, 17.–19. punkts, kā arī *Belgacom*, C-221/12, EU:C:2013:736, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 39 Pārskatāmības pienākums, lai arī tas nenozīmē, ka noteikti ir jāveic iepirkuma procedūra, nozīmē piemērotu atklātības pakāpi, kas ļauj, pirmkārt, nodrošināt konkurenci un, otrkārt, pārbaudīt piešķiršanas procedūras objektivitāti (šajā ziņā it īpaši skat. spriedumu *Engelmann*, C-64/08, EU:C:2010:506, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 40 Ir jāatgādina, ka katrā no abām lietām uzdotais jautājums attiecas tikai uz lēmumu, ar kuru valsts iestāde nolemj attiecināt koplīgumu uz visiem darbības nozares darba devējiem un darbiniekiem. Turklāt to darba devēju tiesības, kuri nav piedalījušies šā līguma noslēgšanā, ar šo attiecināšanu netiek skartas.
- 41 Tādējādi principā dalībvalsts drīkst radīt ekskluzīvas tiesības saimnieciskās darbības subjektam, padarot obligātu visiem darbības nozares darba devējiem un darbiniekiem koplīgumu, kurā šim subjektam, ko ir izraudzījušies sociālie partneri, ir uzticēta obligātas sociālā nodrošinājuma papildshēmas, kas tikusi izveidota šīs nozares darbiniekiem, pārvaldīšana, tikai tad, ja lēmums par koplīguma par vienas pārvaldības sabiedrības izraudzīšanos attiecināšanu uz nozari ir ticis pieņemts ar nosacījumu, ka ir ticis ievērots pārskatāmības pienākums.
- 42 Tomēr šajā ziņā ir jākonstatē, pirmkārt, ka nedz iesniedzējtiesa, nedz Francijas valdība nav minējušas iespējamo pamatojumu tam, ka ekskluzīvās tiesības pārvaldīt sociālā nodrošinājuma papildshēmu būtu tikušas piešķirtas bez jebkādas atklātības.
- 43 Šajā gadījumā Francijas valdība apgalvo, ka tāda kārtība kā tā, kādā tikuši pieņemti attiecīgie lēmumi par attiecināšanu uz nozari pamatlietā, atbilst pārskatāmības pienākuma ievērošanas prasībai.
- 44 Kā ir ticis atgādināts šā sprieduma 39. punktā, šis pienākums, lai arī tas nenozīmē, ka noteikti ir jāveic iepirkuma procedūra, nozīmē piemērotu atklātības pakāpi, kas ļauj, pirmkārt, nodrošināt konkurenci un, otrkārt, pārbaudīt piešķiršanas procedūras objektivitāti.
- 45 Tomēr ne tas, ka nolīgumi un koplīgumi, kā arī to papildu nolīgumi tiek nogādāti uz administratīvo iestādi un var tikt apskatīti Internetā, ne tāda atzinuma publicēšana *Oficiālajā Vēstnesī*, atbilstoši kuram ir paredzēts uzsākt šāda papildu nolīguma attiecināšanas uz nozari procedūru, ne arī iespēja jebkurai ieinteresētajai personai paziņot savus apsvērumus pēc šādas publicēšanas, pat kopā ņemti, neatbilst piemērotai atklātības pakāpei, kas ļauj nodrošināt, ka ieinteresētie saimnieciskās darbības subjekti var atbilstoši pārskatāmības pienākuma mērķiem izrādīt savu interesi par attiecīgās sociālā nodrošinājuma papildshēmas pamatlietās pārvaldīšanu, pirms pilnīgi objektīvi tiek pieņemts lēmums par attiecināšanu uz nozari. Proti, ieinteresētajām personām ir tikai piecpadsmit dienu termiņš savu apsvērumu iesniegšanai, kas ir būtiski mazāk nekā termiņi, kuri, izņemot ārkārtas gadījumus, ir paredzēti 38., 59. un 65. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvā 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp., un labojums – OV 2004, L 351, p. 44), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Komisijas 2011. gada 30. novembra Regulu (ES) Nr. 1251/2011 (OV L 319, 43. lpp.), kas šajā lietā nav piemērojama, bet var tikt izmantota kā atsauce šajā ziņā. Turklāt atbilstoši apsvērumiem, ko tiesas sēdē Tiesā iesniegusi Francijas valdība, kompetentais ministrs ir veicis vienīgi vienkāršu tiesiskuma pārbaudi. Tādējādi ir jākonstatē, ka izdevīgāka piedāvājuma pastāvēšana, par kuru ieinteresētā persona informētu minēto ministru, nevar kavēt šā līguma attiecināšanu uz nozari, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

46 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz katrā no abām lietām uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka pārskatāmības pienākumam, kas izriet no LESD 56. panta, ir pretrunā tas, ka dalībvalsts attiecina uz visiem darbības nozares darba devējiem un darbiniekiem koplīgumu, ko ir noslēgušas darba devējus un darbiniekus pārstāvošas organizācijas darbības nozarē un kurā vienam saimnieciskās darbības subjektam, ko izraudzījušies sociālie partneri, ir uzticēta obligātas sociālā nodrošinājuma papildshēmas, kas izveidota darbiniekiem, pārvaldīšana, valsts tiesiskajā regulējumā neparedzot piemērotu atklātību, kas kompetentajai valsts iestādei ļautu pilnībā ņemt vērā iesniegto informāciju par izdevīgāka piedāvājuma pastāvēšanu.

Par šā sprieduma iedarbības laikā ierobežošanu

47 Savos apsvērumos Francijas valdība lūdz Tiesu ierobežot šā sprieduma iedarbību laikā tad, ja tā uzskatītu, ka tādi atklātības pasākumi kā tie, kas tikuši veikti, pieņemot attiecīgos lēmumus par attiecināšanu uz nozari pamatlietās, neatbilst no pārskatāmības pienākuma izrietošajām prasībām. Šim ierobežojumam būtu jāļauj šiem lēmumiem par attiecināšanu uz nozari turpināt radīt sekas līdz ritošā laikposma, kurš ir paredzēts attiecīgajās shēmās, beigām un šā sprieduma sekām būt piemērojamām tikai līdzīgiem koplīgumiem, kas tikuši attiecināti uz nozari pēc šā sprieduma pasludināšanas.

48 Šī valdība apgalvo, pirmkārt, ka tāda vispārināta pienākuma parakstīt līgumu vienīgajā pārvaldītājā organizācijā, kuru sociālie partneri ir izraudzījušies pastāvošo sociālā nodrošinājuma papildshēmu ietvaros, apstrīdēšanai būtu smagas sekas, jo papildus 142 000 nekustamā īpašuma un 117 476 maiznīcu konditoreju nozaru darbiniekiem tas skarot apmēram 2 400 000 dažādu arodnozaru darbiniekus. Proti, no minētā izrietot, ka tiktu apdraudēts risku savstarpējas sadales princips, tās, kāds tas ir ticis īstenots, kurš ir īpaši nozīmīgs šo shēmu ietvaros, kuras raksturo paaugstināta solidaritātes pakāpe, kas vienlaikus skartu to finansiālo līdzsvaru un paredzētās garantijas. Līdz ar to šīs apstrīdēšanas dēļ tiktu apdraudēts attiecīgo darbinieku šo shēmu ietvaros šobrīd nodrošinātais segums. Turklāt tā varētu izraisīt daudzas tiesvedības valstu tiesās.

49 Otrkārt, attiecīgās personas esot rīkojušās labā ticībā, stingri ievērojot spēkā esošo valsts tiesisko regulējumu, tostarp par pienākumu periodiski, nepārsniedzot piecus gadus, pārskatīt koplīgumus par pārvaldības sabiedrības izraudzīšanos, neapzinoties, ka nav ticis ievērots pārskatāmības pienākums.

50 Šajā ziņā ir jānorāda, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai Tiesa tikai izņēmuma kārtā var ierobežot iespēju visām ieinteresētajām personām atsaukties uz tiesību normu, kuru tā ir interpretējusi, lai apstrīdētu labā ticībā nodibinātas tiesiskās attiecības (it īpaši skat. spriedumu *Transportes Jordi Besora*, C-82/12, EU:C:2014:108, 41. punkts un tajā minētā judikatūra). Tomēr, lai piemērotu šo judikatūru pamatlītu kontekstā, ir jāņem vērā tiesību publiskā iepirkuma jomā īpatnības, kā arī attiecīgās situācijas pamatlietās īpašais raksturs.

51 Proti, publiskā iepirkuma jomā 2.d un 2.f pants Padomes 1989. gada 21. decembra Direktīvā 89/665/EEK par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas procedūru piemērošanu, piešķirot piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām (OV L 395, 33. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. decembra Direktīvu 2007/66/EK (OV L 335, 31. lpp.), lasot tos kopā ar 25.–27. pantu Direktīvā 2007/66, ļauj dalībvalstīm, izpildot noteiktus nosacījumus, ierobežot iespēju celt prasības par līgumiem, kas tikuši noslēgti, neievērojot Savienības tiesības (šajā ziņā skat. spriedumu *MedEval*, C-166/14, EU:C:2015:779, 34. un 35. punkts). No minētā izriet, ka noteiktos apstākļos ar interesēm novērst tiesisko nenoteiktību var tikt attaisnota priekšrokas došana to līgumisko situāciju stabilitātei, kas jau tiek pildītas, salīdzinājumā ar Savienības tiesību ievērošanu.

52 Šajā gadījumā attiecīgo lēmumu par attiecināšanu uz nozari pamatlietās seku saglabāšana galvenokārt ir attaisnota, ņemot vērā to darba devēju un darbinieku situāciju, kuri, pamatojoties uz attiecīgajiem koplīgumiem, kuri ir tikuši attiecināti uz nozari, ir parakstījuši sociālā nodrošinājuma papildshēmas

līgumu, kurš iekļaujas īpaši jutīgā sociālajā kontekstā. Tā kā šie darba devēji un darbinieki netika tieši iesaistīti attiecināšanas uz nozari procedūrā, ir jākonstatē, ka tie ir uzņēmušies līgumiskas saistības, kas tiem piešķir sociālā nodrošinājuma papildshēmu garantijas, pamatojoties uz tiesisko situāciju, kuru Tiesa attiecībā uz no LESD 56. panta izrietošā pārskatāmības pienākuma konkrēto piemērojamību ir precizējusi tikai šajā spriedumā.

- 53 Pamatlietu apstākļos ir jāuzskata, ka šā sprieduma sekas neattieksies uz tiem koplīgumiem par vienas organizācijas izraudzīšanos sociālā nodrošinājuma papildshēmas pārvaldībai, kurus valsts iestāde ir padarījusi obligātus visiem darbības nozares darba devējiem un darbiniekiem pirms šā sprieduma pasludināšanas dienas, neskarot prasības, kas tikušas celtas pirms šā datuma.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 54 Attiecībā uz pamatlietu pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Pārskatāmības pienākumam, kas izriet no LESD 56. panta, ir pretrunā tas, ka dalībvalsts attiecina uz visiem darbības nozares darba devējiem un darbiniekiem koplīgumu, ko ir noslēgušas darba devējus un darbiniekus pārstāvošas organizācijas darbības nozarē un kurā vienam saimnieciskās darbības subjektam, ko izraudzījušies sociālie partneri, ir uzticēta obligātas sociālā nodrošinājuma papildshēmas, kas izveidota darbiniekiem, pārvaldīšana, valsts tiesiskajā regulējumā neparedzot piemērotu atklātību, kas kompetentajai valsts iestādei ļautu pilnībā ņemt vērā iesniegto informāciju par izdevīgāka piedāvājuma pastāvēšanu.

Šā sprieduma sekas neattiecas uz tiem koplīgumiem par vienas organizācijas izraudzīšanos tās sociālā nodrošinājuma papildshēmas pārvaldīšanai, kurus valsts iestāde ir padarījusi obligātus visiem darbības nozares darba devējiem un darbiniekiem pirms šā sprieduma pasludināšanas dienas, neskarot prasības, kas tikušas celtas pirms šā datuma.

[Paraksti]